

༄༅། ཐར་རྒྱན་བསྐྱེད་དོན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

**Excellent Path Of Freedom
The Jewel Ornament of Liberation in Brief**

དུས་གསུམ་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་བཀའ་དྲིན་འཁོར་མེད་དྲིན་ཅན་ཅུ་བའི་སྐྱེ་མའི་ཞབས་ཀྱི་པོ་རྣམས་

སྒོ་གསུམ་གྲུས་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ།། །སྐྱེ་བ་ནས་ཆོ་རབས་ཀུན་ཏུ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོའི་

སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱིན་གྱིས་

བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ།།

Embodiment of all Buddhas, past, present, and future, whose kindness can never be repaid,
O benevolent root Guru, with great devotion of body, speech, and mind I prostrate
At your lotus feet and seek refuge in You. Please grant your blessings that I may
Come under your compassionate care from one life to the next, in all of my lifetimes!

།ཐུབ་པས་ལུང་ཟེན་ས་བཅུད་རྟོགས་པ་སྟེད། །མཚན་ཐོས་ཅམ་གྱིས་ལྷིང་མི་ལྷོག་ཅེས་གསུངས།།

།རྟོན་དུས་རྣམ་འདྲན་བཞི་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཇེ། །སྐྱམ་པོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་སྤྱི་བོས་མཚོད།།

Prophesied by Buddha, attained to the tenth Bodhisattva level,
Just hearing your name makes one irreversible on the path, Buddha said.
When debating, you were the regent of our fourth Buddha, Shakyamuni,
To Gampopa Sonam Rinchen I bow my head in offering.

།ལེགས་འགྲུབ་སྟོང་གི་གདམས་པའི་བདུད་ཅི་དང་། །བཀའ་ཕྱག་རྒྱ་བོ་གཉིས་འདྲེས་མན་ངག་བཅུད།།

པ་ནོར་བུ་ལ་བཞག་པའི་མ་དྲོས་མཚོ། །ཐར་འདོད་སྐོམ་པ་སེལ་བའི་རྒྱུ་དུ་གྱུར།།

Nectar of thousands of eloquent instructions,
Mixed with the river of Mahamudra teachings, this essence instruction,
Is a Lake Manasrovar of jewels left by the Father for his disciples,
An ornament to quench the thirst of those seeking Liberation.

།གང་གི་ཟབ་ཚོས་རྒྱད་བྱུང་མཚོ་ཆེན་ལས། །ཁོ་བོའི་རུས་སྤྲེལ་ཅུ་ལ་གྱིས་གཞུགས་མིན་ཡང་།།

།རིགས་མཐུན་སྤྲེལ་བཟང་འགའ་ཡིས་བསྐྱེད་བའི་དོར། །མདོར་བསྐྱེས་ཀྱི་ཐིགས་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ།།

My turtle-like small creativity cannot take the measure
Of your great ocean of unique profound Dharma,
Yet, urged by some fortunate, like-minded friends,
I shall relate just a drop of it here, in brief.

ལེན་དང་པོ་རྒྱ་བདེ་གཤེགས་སྐྱིད་པོའི་སྐོར།
 Chapter One
 Buddha Nature, The Cause

༡ །དང་པོའི་དངོས་རྒྱ་བདེ་གཤེགས་སྐྱིད་པོའི་ཉིད། །འགོ་དྲུག་ཡོངས་ལ་ཁྲབ་པའི་དཔེ་དོན་ནི།།
 །ཉིལ་ལ་མར་དང་རྩོལ་ས་གསེར་ཟངས་སོགས། །ཇི་ལྟར་ཁྲབ་རྒྱལ་ངེས་པ་སྟེད་པ་ཡིས།
 །མ་ཞོར་ཡང་དག་ལམ་ལ་ཞུགས་འདོད་ཀྱི། །སློབ་བསྐྱེད་ན་ཐར་པའི་རྒྱན་དུ་གྱུར།

1

First, the actual cause is Buddha Nature, itself,
 Pervading all six realms of beings. For example,
 Like the oil in sesame and the gold in ore.
 By finding certainty that it pervades all beings
 If this gives rise to joy that wishes to enter
 The unmistakable path, it becomes an ornament of Liberation.

༢ །རིགས་ལ་མཐོང་མན་མེད་ཀྱང་ཁྲབ་རྒྱལ་གྱིས། །རིགས་ཚད་རིགས་དང་མ་ངེས་རིགས་སོགས་གྱིས།།
 །སོ་སྟེ་ཉན་རང་བྱུང་སེམས་སངས་རྒྱས་རྣམས། །རིགས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐྱིད་པོའི་ཉིད།
 །ཇི་ལྟར་ཁྲབ་རྒྱལ་མ་ཞོར་ཤེས་པ་ན། །དེ་ཡང་ཐར་པ་དམ་པའི་རྒྱན་དུ་འགྱུར།

2

Although there is no better or worse in Buddha nature,
 The way it pervades beings may be with a lineage
 That is severed¹, or indefinite. When you understand
 How Buddha nature pervades ordinary beings,
 Hearers, Solitary Realizers, Bodhisattvas and Buddhas,
 That is also an ornament of Liberation.

༣ །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཡིན་མོད་ཀྱང་། །རིག་དང་མ་རིག་དབང་གིས་འཁོར་འདས་ཀྱི།
 །བདེ་སྐྱེག་རང་འབྲས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་གྱུར་ནས། །ཡང་དག་ཐར་པའི་ལམ་ཆེན་ཡངས་པོ་དུ།
 །བདེ་ནས་བདེ་བའི་ལམ་དུ་སློབ་གྱུར་ན། །དེ་ཡང་ཐར་པ་དམ་པའི་རྒྱན་དུ་འགྱུར།

3

All sentient beings are indeed Buddhas,
 But knowing or not knowing this brings the results
 Of samsara or nirvana's suffering or happiness. Realizing this,
 If you proceed on a path from joy to joy
 On the broad path to perfect Liberation
 That is also an ornament of Liberation.

༤ །གཞི་གཅིག་ལམ་གཉིས་འབྲས་བུ་དྲུག་ཉུགས། །ཡི་ནས་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་གཞི་དུ་གཅིག།
 །མ་རྟོགས་དབང་གིས་འཁོར་འདས་གཉིས་སུ་གྱུར། །ལས་ཉོན་དབང་གིས་རིགས་དྲུག་སེམས་ཅན་གྱུབ།
 །བདེར་སྐྱེད་བདེ་སྐྱེག་རང་གི་སེམས་ཅོམ་ལས། །གྲུབ་རྒྱལ་ཤེས་ན་དེ་ཡང་ཐར་པའི་རྒྱན།

4

One basis, two paths, six results are proclaimed.
 Sentient beings have forever had the same base as Buddha.
 But because of not knowing this, samsara and nirvana become dual,
 And karma and delusion bring the six realms's lifeforms into being.
 If you understand how this life's joys and sorrows are created
 By your own mind alone, that is also an ornament of Liberation.

1 not actually severed but 'as if' severed

༤ །སྤྱལ་བདེན་མི་གཙང་སྤྱི་མའི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ། །བུམ་ནང་མར་མེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་བའི་སྤྱུ།
 །རྙིང་ནས་འཁོར་བར་བྱས་ཕྱག་འཚལ་བ་འདི། །བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་དུ་གྱུར་ཅེས་པའི།
 །སྤྲོམ་ཚིག་འདི་ནི་སངས་རྒྱུས་པ་ཡི་ལྷགས། །རྒྱལ་བཞིན་ཤེས་ན་དེ་ཡང་ཐར་པའི་རྒྱན།

5

In the illusory city of impurity and true sufferings,
 Buddha's form is like a lamp inside a vase.
 By discovering it, samsara is shattered to pieces.
 If you well understand this summary
 Of Buddha's system, when he said,
 'You are your own Protector', that is also an ornament of Liberation.

༥ །འཁོར་བའི་སྤྱོད་ངན་མཐོང་ཡང་ངེས་འབྱུང་མེད། །སངས་རྒྱུས་ཡོན་ཏན་ཐོས་ཀྱང་དད་པ་མེད།
 །ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་སྤྱིང་རྗེ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཤྲིག་ལ་སྤྱོད་ཅིང་མ་རབས་དམན་པའི་རིགས།
 །ཐར་པའི་གོ་འཕང་རིང་དུ་སོང་བས་ན། །རིགས་ཆད་ཡིན་པར་ཤེས་ན་ཐར་པའི་རྒྱན།

6

Seeing samsara's defects, yet lacking renunciation,
 Hearing of Buddha's qualities, yet lacking faith,
 Without the slightest shame, consideration, or compassion,
 Engaging in non-virtue, such inferior, malicious beings!
 If you understand that, since they are distanced from Liberation,
 Their lineage is (as if) severed, that is also an ornament of Liberation.

༦ །ཐར་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ཞི་བ་སྤྲུང་འདས་ལམ། །འཁོར་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་སྤྱལ་བསྐལ་མི་བཟད་གནས།
 །གར་འགོ་རང་དབང་ཡོད་པའི་ས་ཚིག་འདིར། །གཏན་འདུན་ལེགས་ཉེས་གདམས་ག་མ་ནོར་བར།
 །ཞི་བདེའི་ཐོམ་སྐྱས་འདི་རུ་འཛོགས་ཤེས་ན། །གཏན་གྱི་བདེ་བ་རྙིང་པ་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

7

The city of Liberation is a path of peace and freedom,
 Whereas the city of samsara is a place of unbearable suffering.
 At this way-station where we are free to decide where to go,
 If we unmistakably choose what is best to fulfill our ultimate aims,
 And learn to climb the staircase of peace and joy
 To find ultimate happiness, that is also an ornament of Liberation.

༧ །དོན་དམ་བདེན་པའི་གནས་ལྷགས་ངོ་བོ་སུ། །སྤངས་སྦྱངས་བྲལ་ཐོབ་ལས་འདས་མཉམ་པ་ཉིད།
 །འཁོར་བའི་རང་བཞིན་སྤྲུང་ན་འདས་པ་དང་། །ཀྱན་རྟོག་རང་བཞིན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཅེས་གསུངས།
 །ཀྱན་རྟོག་བདེན་པར་འཁོར་འདས་རང་ས་སུ། །བདེན་གཉིས་འཛོག་རྒྱལ་ཤེས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

8

Within the mode of existence of ultimate truth
 There is equality beyond karma, without adopting or abandoning.
 The nature of samsara *is* nirvana
 And the nature of conceptual thought *is* transcendent wisdom, it is said.
 If you know how to present the two truths on the basis of
 The relative truth of samsara and nirvana, that is also an ornament of Liberation.

༧ །སངས་རྒྱལ་རྣམས་ནི་རིག་པའི་དབང་གིས་གྲོལ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་མ་རིག་དབང་གིས་འཁྲུལ།
 །སངས་རྒྱལ་སེམས་ཅན་རིག་དང་མ་རིག་ཅམ། །ཁར་འགྲོ་རང་ལག་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་འདིར།
 །འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་རྟོག་སྣེ་མ་འཁྲུགས་པར། །གནད་ཀྱི་མདོ་འགགས་ཤེས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

9

Buddhas are Liberated through the power of awareness,
 While sentient beings are deceived through the power of ignorance.
 Buddhas and sentient beings are differentiated only by awareness or lack of awareness.
 At this time, when our future destination is in our own hands,
 Without mistaking our way from samsara to nirvana,
 If we understand this secret, that is also an ornament of Liberation.

༩༠ །བདེ་གཤེགས་སྤོང་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་བྱུག། །འགྲོ་བ་འདི་དག་མ་ལུས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ།
 །གསུངས་པའི་ཚོག་ལ་ངས་པ་རྟོན་གྱུར་ནས། །རྟོན་དཀའི་དོན་ཚེན་ལུས་རྟོན་བཟང་པོ་འདི།
 །དོན་མེད་རྣམ་གཡེངས་དབང་དུ་མ་ཤོར་བར། །སློལ་ཚེས་སུ་སོང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

10

Buddha nature pervades all beings.
 It is the cause of beings' Buddhahood, without exception.
 Finding certainty in these words that are spoken,
 If we don't fall under the influence of meaningless distraction,
 And waste this precious life that is so meaningful and difficult to find,
 If our mind turns towards Dharma, that is also an ornament of Liberation.

༩༡ །བདེ་གཤེགས་སྤོང་པའི་ས་བོན་གྲུང་པོ་འདི། །ཡི་ནས་མ་བཅོས་རང་ཆས་གནས་གྱུར་གྱུང་།
 །ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་དགོ་བའི་ཁུ་ལུད་ཀྱི། །རྒྱུན་དང་བྲལ་ནས་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱམ།
 །དད་མེས་དགོ་བའི་བསོད་ནམས་ཆར་རྒྱན་གྱིས། །ཡང་ཡང་རྒྱན་པ་དུགས་པའི་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

11

This potent seed, the Buddha Nature,
 Is innate to ourselves and has never been altered.
 Yet without the condition of fertilizer and water of virtue,
 The power of delusion will leave it dry.
 Moistening it repeatedly with a rain of merit of virtue,
 Faith, and devotion is Dagpo Rinpoche's ornament of Liberation

༩༢ །རིགས་བཟང་བྱ་རུ་བྱིས་དུ་ཡོད་ན་ཡང་། །རིགས་ཆད་དབང་གིས་ལུན་རིང་མ་དང་བྲལ།
 །ནས་ཞིག་དགོ་སེམས་མ་དང་འཕྲད་གྱུར་ན། །དག་ཚོད་ཉམས་རྟོགས་ཡོན་ཏན་རབ་རྗེས་པའི།
 །གཏན་གྱི་བདེ་སྤྱིད་ལྡན་པའི་བྱིས་ཚང་ཞིག། །རྒྱལ་འདི་ངེས་པར་འབྱུང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

12

Even though the child of good family is home, because of severed lineage,
 He has been separated from his Mother for a long time.
 Once he encounters his virtuous Mother,
 From then on, his realized qualities will be perfected.
 If he becomes certain about this family of eternal happiness,
 That is also an ornament of Liberation.

ལུ་གཉིས་པ་རྟེན་མི་ལུས་རིན་ཆེན་སྐོར།

Chapter Two

The Base, Precious Human Life

ཉ་༢ །གཉིས་པ་རྟེན་བཟང་མི་ལུས་རིན་ཆེན་འདི། །འགྲོ་བ་གཞན་ལས་འཕགས་པའི་ལུས་སེམས་རྟེན།
།དགོ་སྤྲིག་འདོར་ལེན་སྒྲུངས་དོར་གནད་མཁམས་པ། །ལན་གཅིག་ཙམ་ཞིག་ཐོབ་པའི་དུས་ཚོད་འདིར།
།སླིང་པོའི་དོན་ཆེན་ལས་ལ་བཀོལ་གྱུར་ན། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཐར་པའི་རྒྱན་དུ་གྱུར།

13

Second, the excellent base of this precious human life
Is a base with a body and mind superior to that of other life-forms.
It can learn the practice of adopting virtue and abandoning evil,
But it is found only once. At such a time as this,
If we use it for the work of vast essential purpose,
That is also a perfect ornament of Liberation.

ཉ་༣ །རྟོན་དཀའི་ལུས་རྟེན་གྲུ་ཆེན་ལ་བརྟེན་ནས། །འཇིགས་རུང་འཁོར་བའི་མཚོ་ལས་སྐྱོལ་བའི་ཕྱིར།
།སྐོ་གསུམ་དགོ་བའི་ལས་ལ་རབ་བརྩོན་ན། །གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལག་མཐིལ་ཡོད་ཅེས་གསུངས།
།ཤེས་ནས་སྐོ་ཁ་ཚོས་ལ་འགྱུར་བ་ཡིས། །དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་བྱུང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

14

Relying upon this magnificent ship of a body, so difficult to find,
To escape the frightening ocean of endless rebirth in suffering,
If we happily persevere with body, speech, and mind in paths of virtue,
Eternal bliss is in the palm of our hand, Buddha said.
If, knowing this, our mind turns towards Dharma,
So that our human life becomes truly meaningful, that is an ornament of Liberation.

ཉ་༤ །མི་ལུས་ཡང་དག་ཙམ་པོ་ཐ་མ་གསུམ། །དང་པོས་རང་གཞན་དོན་འགྲུབ་བདེ་སྐྱིད་འདིན།
།གཉིས་པས་ཕན་གནོད་མེད་པར་བར་མ་དོ། །གསུམ་པས་རང་གཞན་གཉིས་སྤང་སྦྱག་བསྐྱུལ་བསྐྱེད།
།རྒྱལ་འདིར་དགོངས་ནས་དང་པོའི་ལས་ལ་ཞུགས། །མི་ལུས་ཡང་དག་ལྡན་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

15

Human life is of best, middling, or least qualities.
The first serves others, which brings happiness.
The second remains in between, neither helping nor harming.
The third ruins themselves and others, creating suffering.
Understanding this, enter into action the first way;
If your human life becomes just right, that's an ornament of Liberation.

ཉ་༥ །རྟོན་དཀའི་རྟེན་བཟང་མི་ལུས་རིན་ཆེན་འདི། །རྒྱ་དཔེ་གྲངས་དང་ངོ་བོའི་བྱུང་པར་སོགས།
།གང་ནས་དཔུང་གྲང་ཡང་དུ་མི་རྟོན་པས། །དོན་མེད་རྣམ་གཡེངས་དབང་དུ་གཏང་བས་ན།
།འོར་བུའི་སྐྱིང་ནས་ལག་སྐྱོང་ལོག་གྱུར་པས། །ཤེས་ནས་ཚོས་ལ་བརྩོན་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

16

This excellent basis of precious human life is extremely difficult to find,
As illustrated in different ways: by causes, examples, numbers, and natures.
No matter how you check, it will not be found again.
Letting ourselves be overpowered by meaningless distractions
We will return empty-handed from the island of jewels.
Knowing this, if we make an effort in Dharma, that is an ornament of Liberation.

ཉལ །ལུས་འདི་མི་རྟག་གནས་སྐབས་མགྲོན་ཁང་འདྲ། །སེམས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མགྲོན་པོ་ལྟར།
།ལས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་མགྲོན་པོའི་ས་ཚུགས་འདིར། །དོན་མེད་རྒྱུ་ཚོས་དབང་དུ་མ་གཏང་བར།
།ཡང་དག་དགོ་བའི་ལས་ལ་བཀོལ་གྱུར་ན། །དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་ལགས་པས་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

17

This body is impermanent, like a temporary guest house,
While mind is like a guest who has taken up residence.
At this guest station we have found because of our karma,
If we do not waste it in meaningless pursuits
And use it to enact perfect virtues,
So that our human life becomes meaningful, that is an ornament of Liberation.

ཉང །འགྲོ་བ་གཞན་ལས་མི་ཡི་ལུས་སེམས་ཀྱི། །རྟེན་འདི་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཁྱད་ཚོས་ནི།
།གཞན་ཕན་དགོ་བའི་ཀུན་སྲོང་ཡང་དག་གིས། །ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལ།
།ཐོབ་འདོད་ལུགས་དག་སྐྱེས་ནས་དམ་ཚོས་ལ། །རྣལ་བཞིན་སྐྱབ་ན་ཐར་རྒྱན་ངོ་མ་ཡིན།

18

The special characteristic which fully exalts the base
Of a human body and mind over that of other life-forms
Is that if we correctly practice holy Dharma
With an altruistic intention to benefit others,
And to benefit future lifetimes, and a very strong wish
To attain the state of Liberation; that's the real ornament of Liberation.

ཉའ །དེ་འདྲའི་རྟེན་བཟང་ལན་གཅིག་ཐོབ་དུས་འདིར། །གཏན་འདུན་ལེགས་ཉེས་གདམས་ག་མ་རོར་ཞིང་།
།རྣམ་གཡེངས་དུ་བའི་རྒྱ་རུ་མ་རྒྱུད་པར། །སྦྱིང་པའི་དོན་ཚེན་ཡང་དག་སྒྲངས་གྱུར་ཅིང་།
།གཏན་གྱི་བདེ་བ་དམ་ཚོས་ཟབ་མོ་འདི། །འབྲལ་མེད་ཉམས་སུ་གྲངས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

19

This one time that we have attained such an excellent base,
Not confusing what is good or bad for our ultimate aims,
Not entering the trap of the net of distraction,
If we perfectly take the essence of this life's great purpose, and
For eternal happiness, practice the deep sacred Dharma,
Never separating from it, that is the ornament of Liberation.

ལེའུ་གསུམ་པ་རྟེན་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྟོར།

Chapter Three

The Condition, the Virtuous Spiritual Guide

ཉའ །བདེ་གཤེགས་སྦྱང་པོ་རང་ལ་ཡོད་གྱུར་ཅིང་། །ཟབ་མའི་རྟེན་མཚོག་རྙེད་པར་གྱུར་ན་ཡང་།
།ཡང་དག་དགོ་བའི་བཤེས་དང་མ་འཕྲད་ན། །འཁོར་བའི་གནས་ནས་ཐར་ཐབས་མི་གདའ་བས།
།ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། །འབྲལ་མེད་རྣལ་བཞིན་བསྐྱེན་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

20

Although we have the Buddha nature
And have found the supreme profound base
If we do not encounter a perfect virtuous guide
There is no way to escape the abodes of samsara.
Therefore, if we inseparably rely upon the Virtuous Spiritual Guide,
Who shows the path to Liberation, that is the ornament of Liberation.

༢༠ །བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་རང་ལ་ཡོད་ཀྱང་ཅིང་། །ཟབ་མེད་རྟོན་མཚོག་རྟོན་པར་གྱུར་ན་ཡང་།
།ཡང་དག་དགོ་བའི་འཁོམས་དང་མ་འཕྲད་ན། །འཁོར་བའི་གནས་ནས་ཐར་ཐབས་མི་གདའ་བས།
།ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་དགོ་བའི་འཁོམས་གཉེན་ནི། །འབྲུལ་མེད་རྒྱལ་བཞིན་བསྟེན་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

21

First, knowing the qualifications of the Guru to be relied upon,
As taught in scriptures such as The Ornament of Sutra
And Guide to the Bodhisattva Way of Life,²
With an objective attitude, aspiration, and renunciation,
And irreversible faith, if we develop an intense wish
To attain the state of Liberation, that is an ornament of Liberation.

༢༢ །བསྟེན་རྒྱལ་རང་ལ་ནད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། །སྐྱམས་སྐྱེས་པ་ཚོས་ལ་སྐྱེས་དུ་བཟུ།
།ཅི་གསུངས་བཀའ་སྐྱབས་མ་དད་ལོག་ལྟ་སྤངས། །ཟབ་མེད་གདམས་ངག་ལོ་མས་མེད་ལོངས་སུ་སྤྱད།
།མོས་གུས་དད་པའི་ཉི་མ་ཤར་གྱུར་ན། །དེ་བས་ལྷག་པའི་ཐར་རྒྱན་གང་ཡང་མེད།

22

The way to rely is by perceiving ourselves as a patient,
Seeing the Guru as doctor and the Dharma as medicine.
Accomplishing whatever they teach, abandoning lack of faith and wrong views,
Insatiably enjoying their profound instructions,
If we shine our sun of faith and devotion upon them,
There is no ornament of Liberation which surpasses that.

༢༣ །བདག་འཛིན་སྲིད་པ་གཅོད་པའི་རལ་གྱི་དང་། །འཁོར་བའི་མཚོ་ལས་སྐྱོལ་བའི་གྲུ་བོ་ཆེ།
།བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡི་ཤེས་འདི། །སྐྱམས་མ་བསྟེན་རྟོན་ཐབས་མི་གདའ་བས།
།མཚན་ལྷན་ཡང་དག་དགོ་བའི་འཁོམས་གཉེན་མཚོག། །མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

23

A sword that severs self-grasping and 'becoming',
A great boat to escape the sea of samsara,
This transcendent shunyata wisdom, realization of selflessness,
Is not found without relying upon a Guru.
If we rely on a qualified supreme Virtuous Spiritual Guide,
By delighting them in three ways,³ that is an ornament of Liberation

2 Ornament of Sutra states: Virtuous Spiritual Guides are endowed with eight qualities: they are peaceful, subdued, completely peaceful, have more realized qualities than the disciples, are rich in scriptural learning, have realized selflessness, have a loving nature, and do not get discouraged. Guide to the Bodhisattva Way of Life states: Always, the Virtuous Spiritual Guide should have mastered the meaning of the Mahayana and never give up the supreme conduct of a Bodhisattva, even at the cost of their life.

3 The three ways are delighting them with material offerings, delighting them with practice, and delighting them with service.

༢༤ །དང་བའི་དད་པས་ཚོས་ལ་སྒྲོབ་འཕེལ། །འདོད་པའི་དད་པས་བརྩོན་འགྲུས་ངང་གིས་འབྱུང་།
།མི་ལྗོག་དད་པས་སྒྲུ་མར་སངས་རྒྱས་མཐོང་། །དད་གསུམ་ཉི་མ་ནང་ནས་ཤར་གྱུར་ན།
།བཀའ་རྒྱན་འཁོར་མེད་ཙུ་བའི་སྒྲུ་མ་ཉིད། །འབྲལ་མེད་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

24

With clear faith our joy for Dharma grows.
With aspiring faith, joyful effort naturally arises.
With irreversible faith we see the Guru as Buddha.
If the sun of the three faiths dawns within us
If we always carry our root Guru, whose kindness can never be repaid,
Inseparably, on the crown of our head, that is an ornament of Liberation.

༢༥ །སྒྲུ་མར་སངས་རྒྱས་དངོས་མཐོང་དད་པ་དང་། །ཉམས་ལེན་སྒྲུབ་ཟབ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས།
།ཅིར་སྒྲུང་སྒྲུ་མའི་ངོ་བོར་ཤར་བ་ཡིས། །རང་རིག་མ་བཅོས་འདི་ཉིད་ངེས་དོན་གྱི།
།སྒྲུ་མར་ཤེས་ནས་ངོ་བོའི་རྒྱན་བསྐྱུང་ན། །དེ་ནི་དུགས་པའི་ཐར་རྒྱན་ངོ་མ་ཡིན།

25

With faith, seeing the Guru as actual Buddha,
And the profound practice of Guru Yoga,
Whatever arises appears in the nature of the Guru.
Knowing that this unaltered reflexive awareness itself,
Is the definitive Guru, and sustaining that pure awareness
Is Dagpo Rinpoche's actual ornament of Liberation.

༢༦ །ངོ་བོ་མ་བཅོས་ཚོས་སྒྲུའི་སྒྲུ་མ་ཡིན། །རང་བཞིན་མ་འགགས་ལོངས་སྤྱོད་ཡི་དམ་ལྷ།
།ཐུགས་རྗེ་ཀུན་བྱུང་སྒྲུལ་སྒྲུ་མ་ལའ་འགྲོའི་ཙུལ། །སྒྲུ་གསུམ་ཀུན་འདུས་སྣོང་གསལ་རང་རིག་ལྷ།
།ཡི་བབས་དོན་གྱི་སྒྲུ་མ་མཇལ་ཤེས་ནས། །སྒྲུང་སྲིད་སྒྲུ་མར་ཤེས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

26

The unaltered entity is the Dharmakaya Guru.
Unceasing nature is the Sambhogakaya Yidam Deity.
All pervading compassionate energy is Nirmanakaya Dakinis.
Incorporating the three kayas, the Deity of our own clear-empty mind,
Understanding that we are meeting the primordial, ultimate Guru,
If we see all of existence as the Guru, that is the ornament of Liberation.

༢༧ །དང་པོར་སྒྲུ་མ་ཐམས་པ་ཅུ་སྒྲུང་། །དེ་ནས་སྒྲུ་མ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་གོ།
།ཐམས་པ་སྒྲུ་མ་རང་སེམས་ཉིད་དུ་རྟོགས། །མཚོན་བྱ་དཔེ་ཡི་སྒྲུ་མའི་ཐུགས་རྗེ་ཡིས།
།མཚོན་བྱེད་དོན་གྱི་སྒྲུ་མར་མཇལ་ཤེས་ན། །ཡང་དག་དོན་གྱི་ཐར་རྒྱན་ངོ་མ་ཡིན།

27

First, the Guru appears to us as ordinary,
Then we understand the Guru is Buddha in actuality.
Finally we realize the Guru is our own mind itself.
If, by compassion of the symbolic Guru
We meet the actual Guru that is symbolized,
That is the perfect ultimate ornament of Liberation.

༢༨ །གཞུང་ལུགས་མདོ་སྔགས་མཚོ་ཆེན་བརྒྱལ་ན་ཡང་། །དངས་བསིལ་སྒྲ་མའི་གདམས་ངག་མ་འཇུང་ན།
 །ཉོན་མོངས་ནད་ངན་བཅོས་ཐབས་མི་གདའ་བས། །ཤེས་ནས་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མའི་གདམས་ངག་ལ།
 །དོམས་མེད་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པས་རྒྱུད་དུལ་ནས། །གཏན་བདེའི་རྒྱལ་སར་འགོད་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

28

Even if we cross the great ocean of Sutra and Tantra scriptures,
 If we don't partake of the cool, clear instructions of the Guru,
 There is no way to heal the terrible disease of delusion. Knowing this,
 Controlling our mind by insatiably listening, contemplating and meditating
 On the glorious Guru's instructions,
 If we reach the state of Buddhahood, that is the ornament of Liberation

ལེུ་བཞི་པ་ཐབས་དེའི་གདམས་ངག་སྒོར།

Chapter Four

Methods, the Spiritual Guide's Instructions

༢༩ །དེ་འདྲའི་ཚད་ལྷན་སྒྲ་མས་ཇེས་ཟེན་ཡང་། །གདམས་ངག་ཇི་བཞིན་ཉམས་སྲུ་མ་སྒྲངས་ན།
 །རྒྱ་བའི་འགྲམ་དུ་སྒྲོམ་གྱིས་ཤི་དང་མཚུངས། །རྒྱལ་འདིར་དགོངས་ནས་ཐབས་གྱི་གདམས་ངག་རྒྱུ་ནས།
 །བུམ་པ་གང་ཕྱིའི་རྒྱལ་དུ་ཉམས་སྒྲངས་ནས། །གཏན་དུ་སྦྱིད་གོ་རྒྱལ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

29

Although cared for by such a qualified Guru,
 If we don't correctly practice their instructions,
 It is like dying of thirst on the banks of the river.
 Understanding this, by receiving all of the Guru's instructions,
 Like one vessel poured into another,
 If we begin to experience lasting happiness,
 That is an ornament of Liberation.

༣༠ །དང་པོ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞལ་ནས་ཀྱང་། །ལེགས་པར་ཉོན་ནས་ཡིད་ལ་རྒྱུངས་ཤིག་དང་།
 །ངས་ནི་ཁྱེད་ལ་བཤད་པར་བྱ་འོ་ཞེས། །འཇུག་པའི་ཞལ་དང་བརྩེ་བའི་སྦྱར་རས་སོགས།
 །ཐུགས་གྱི་བུམས་བརྩེ་སྒོལ་མར་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་། །དམ་ཚོས་ཉན་པའི་བསྐྱལ་བཟང་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

30

First, the Virtuous Spiritual Guide, like Buddha, says
 'Listen well and keep this in mind,
 And I shall explain it to you!'
 They also teach the disciples with a smile, a loving gaze
 And by having a mind of love and compassion.
 The good fortune to listen to Dharma is an ornament of Liberation.

༣༡ །དང་པོ་སྦྱོན་འགྲའི་ཚོས་གྱི་སྦྱ་གོན་ལ། །རྒྱ་བ་མི་གཏད་ལ་སྦྱབ་ལྟ་བུའི་དང་།
 །ཡིད་ལ་མི་འཇིན་ཞབས་དོལ་ལྟ་བུའི་སྦྱོན། །ཉོན་མོངས་དང་འདྲིས་དུག་ཅན་ལྟ་བུའི་སྦྱོན།
 །དེ་འདྲའི་སྦྱོན་རྒྱུ་སྦྱངས་སྦྱངས་ནས་དགོ་བ་ཏུ། །ཀྱན་སྒོར་བཟང་པོའི་འཇུག་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

31

First, as preparation for listening to Dharma,
 If we abandon the three faults of a vessel:
 Not listening, like the fault of a vessel being upside down,
 Not remembering, like a vessel that has sprung a leak,
 Or mixing it with delusion, like a vessel with poison,
 If we practice virtue with a compassionate motivation, that is an ornament of Liberation.

32 འདྲེ་ཤིང་ལས་ཅན་ཚོས་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ། །མོས་པ་ཡིན་ཅེས་སངས་རྒྱལ་ཞུས་ནས་གསུངས།
 །འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་སྲིད་པའི་གཙོང་ནད་འདི། །མ་སྲུངས་བར་དུ་བདེ་བ་མི་གང་འབས།
 །སྲིད་ལས་ངེས་འབྱུང་དྲག་པོའི་སྒྲ་དངས་ནས། །མ་ནོར་ལམ་དུ་ཞུགས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

32

The door to enter Dharma for beginners
 Is determination, Buddha said.
 Until we abandon this chronic disease
 Of samsaric suffering, we have no happiness.
 If knowing this leads us to have a strong renunciation of samsara,
 And we enter the unmistakable path, that is an ornament of Liberation.

33 འདྲེ་ཉིད་མི་རུ་སྐྱེས་པའི་དོན་གོ་རུ། །མི་ཚེའི་འགོ་སྲུངས་དུད་འགོ་ལས་ལུང་ན།
 །གསེར་སྒོའི་མི་གཙོང་འཇུག་པར་སྲུད་པ་ལྟར། །ལྷན་པོའི་ལས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར།
 །མི་ཚེའི་གལ་གནད་གངས་གཤམ་ནོར་ཞིང་། །སྲུངས་རྒྱང་ཡང་དག་ཤིས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

33

If, in being born as a human being
 We live our human life in a way that is worse than an animal,
 It's like using a golden vase for filthy garbage.
 Not following after the actions of fools,
 If we don't make the wrong choices at the crossroads of human life,
 And understand what to adopt and abandon, that is an ornament of Liberation.

34 འདྲེ་རེ་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ལུགས་སྲོལ་ལ། །སློབ་ལྟོག་ནམ་བཞིས་རང་རྒྱུད་མ་ཐུལ་ན།
 །ཟབ་མེད་ཚོས་ཉིད་གནད་དུ་མི་འགོ་བས། །དངོས་གཞི་ཚོས་ལས་སྒྲོན་འགོ་གལ་ཆེ་གསུངས།
 །མ་ཐོན་པོའི་ཚོས་ལ་ཉལ་ཐོབ་མི་བྱེད་པར། །ཐེག་པ་མས་འཛོགས་བྱས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

34

In our Dagpo Kagyu tradition
 If we don't redirect our mind with the four attitude reversers,⁴
 We will not penetrate the essential point of ultimate reality.
 Therefore the preliminaries are more important than the main practice.
 Without greedily grasping for high teachings,
 If we gradually ascend from below, that is an ornament of Liberation.

35 འདག་བཞི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་དང་ཐོག་ལ། །མིད་ཐབས་མེད་པ་དམ་པ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།
 །དག་ཅུ་ཐབས་ཀྱིས་ཟེན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། །དག་ཅུ་རྒྱུན་གྱིས་མི་ཤིགས་དངོས་གཞི་ཉིད།
 །དག་ཅུ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་བསྐྱོབ་བཅས། །སློབ་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཚང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

35

Whatever virtuous deed we do, on that basis,
 There are three sublime things that are indispensable:⁵
 The virtuous root must be sustained by the method of Bodhicitta,
 And must be dedicated so that it is never destroyed by conditions,
 And so that the main practice develops further.
 If preparation, main practice, and conclusion are complete, that is an ornament of Liberation.

4 The four attitude reversers are: the difficulty and rarity of gaining a precious human rebirth, the impermanence of life, karma—the natural law of cause and effect, and the drawbacks of samsara.

5 The three sublime things are the preparation—generating holy bodhicitta, the actual practice being unobserved, and the final dedication.

36 །དང་པོ་སྐྱོར་བ་སེམས་བསྐྱེད་དམ་པ་ནི། །དགོ་བའི་སྡོན་དུ་ཀུན་སྐོང་བཟང་པོ་རྩ།
 །རྟོ་ལ་སྲབ་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་ནང་བཞིན་དུ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྗེས་བྱང་འཛོལ་ཕྱིར་དུ།
 །རང་གིས་ཐོབ་པར་ཅིས་ཀྱང་བྱ་འོ་ཞེས། །བསྐྱབ་བྱ་དམ་བཅའ་འབྲེལ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

36

First, the preparation, sublime Bodhicitta,
 Is the compassionate motive to have before engaging in virtue,
 Like the reins and bridle that steer a horse,
 Thinking, so that all sentient beings may attain full enlightenment
 I must attain it, by all means.
 If we make a promise to accomplish it, that is an ornament of Liberation.

37 །གཉིས་པ་དངོས་གཞི་དམིགས་མེད་དམ་པ་ནི། །ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་སོགས་དགོ་བ་གང་།
 །ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ཅུ་གཅིག་མ་ཡིངས་པར། །གཡག་ལྟོག་རྣུ་དང་འཕྲད་པ་ཇི་བཞིན་དུ།
 །ལེ་ལོ་མེད་པར་བརྟོན་འགྲུས་གྱིས་བསྐྱེལ་ན། །དེ་ནི་ཡང་དག་དམ་པའི་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

37

The second sublime thing is that the main practice be unobserved.
 Any virtue of listening, contemplating, or meditating,
 Should be undistracted, keeping single-pointed focus of body, speech, and mind.
 Like a hungry yak finding grass to eat,
 If we are urged on by perseverance, not being lazy,
 That is a perfect, sublime ornament of Liberation.

38 །གསུམ་པ་མཇུག་ཏུ་བསྐྱོབ་དམ་པ་ནི། །རང་གཞན་བྱས་པའི་དགོ་བའི་རྩ་བ་རྣམས།
 །ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་དོང་ནས་སྐྱུག་པའི་ཕྱིར། །བྱར་བྱའི་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོར་འབྲེས་པ་བཞིན།
 །ལན་དང་རྣམ་སྤྲིན་རེ་བ་མེད་པ་ཡིས། །ཡང་དག་རྒྱལ་བཞིན་བསྐྱོམ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

38

The third sublime thing is dedication at the end.
 If we properly dedicate our own and others' roots of virtue
 In order to empty out the three realms of samsara,
 Without hope for return or any karmic result,
 Like mixing our own sugar cane juice into the water of the ocean,
 So that it is never exhausted, that is an ornament of Liberation.

39 །ཟབ་ཟབ་ཚོས་ལ་མཐོ་སྐྱབ་མི་བྱེད་ཅིང་། །མིང་སྐྱན་གོ་སར་རེ་བ་མེད་པ་ཡིས།
 །ཉམས་རྒྱུང་འདོད་རྒྱུང་ཚོག་གིས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བ་དབྱིས་པའི་ལམ་དུ་གཤེགས་གྱུར་ནས།
 །ནམ་ཞིག་འཕྲུལ་སྤང་རྒྱན་ཕྱག་རྒྱུ་དེ་བ་དང་། །གཏན་གྱི་ལམ་སྤྱི་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

39

Not grabbing for the highest, most profound Dharma,
 Without hope for name, reputation, or status,
 Content, with few desires, acting with humility,
 Taking the path that delights the Buddhas,
 If the lie of the hallucination collapses and is destroyed,
 And we attain the ultimate path, that is an ornament of Liberation.

༤༠ རྣམ་དཀའ་ལྷན་ལྷན་བཟང་ཉོན་བྱ་རྩོན་ཆེན་འདི། རྩིས་ནས་ཡང་ཡང་མི་རྣེད་ད་རེས་ཅོམ།
 རྣོན་བུའི་རྒྱིང་ནས་ལག་སྦྱོང་ལོག་གྱུར་ན། མི་ཡི་གཟུགས་ལ་བསྐྱང་སྦྱོད་ཚུལ་ཅན།
 རྣེལ་འདིར་དགོངས་ནས་གཏན་འདུན་མ་ཉོན་བར། དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་བྱུང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

40

This precious jewel of a human life, so difficult to find,
 Is found just this time, not over and over.
 If we return empty-handed from the island of jewels,
 We may look like a human being but we are acting like cattle.
 Thinking about this and not mistaking our ultimate purpose,
 If our life becomes meaningful, that is an ornament of Liberation.

༤༡ མཐོ་མཐའ་ལྷུང་ཞིང་བསག་མཐའ་འཛད་པ་དང་། རླུ་མཐའ་འཆི་ཞིང་འདུས་མཐའ་འབྲལ་བ་སོགས།
 ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཡིན་པའི་ཚུལ་བསམ་ན། ཉམ་རྒྱུང་རྒྱ་བྱུར་ལྷ་བྱུར་ཉིད་ལ།
 སང་ཉིན་གསོན་པའི་རིབ་མ་མཆིས་པས། ཡང་ནས་མི་རྟག་བསམ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

41

The end of rising is falling, the end of collection is dispersion,
 The end of birth is death, the end of meeting is parting, and so on.
 If we think about how everything is impermanent,
 Just like a fragile bubble of water,
 Not expecting to be alive tomorrow,
 If we continually remember impermanence, that is an ornament of Liberation.

༤༢ ད་ལྟའི་མཐོང་ཆོས་བདེ་སྤྲུག་སྤྲོ་ཚོགས་པ། ཐམས་ཅད་ལས་གྱིད་བང་གིས་བྱུང་ཞེས་གྲག།
 ཤེས་ནས་དཀར་ནག་ལས་འབྲས་བུར་དོར་ནམས། ཇི་བཞིན་བཞིན་ནས་རང་གི་སྒོ་གསུམ་པོ།
 འབྲན་ཤེས་རང་ནས་ཡང་ཡང་བརྟག་དཔུང་གིས། ལས་འབྲས་ཚུལ་བཞིན་སྤུང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

42

Our present experiences of obvious happiness and suffering
 All arise through the power of karma, Buddha said.
 Knowing this, properly observing the natural law of karma,
 Abandoning evil deeds and engaging in virtue,
 Repeatedly examining our body, speech, and mind
 With mindfulness and alertness, if we are careful about karma,
 That is an ornament of Liberation.

༤༣ གནས་རིས་མཐོང་མན་གང་དུ་འཁྲུམས་ན་ཡང་། སྤྲུག་བསྐྲུལ་གསུམ་གྱིས་ཡང་ཡང་མནར་བའི་ཕྱིར།
 བདེ་བ་ནམ་ཡང་མེད་ཅེས་སངས་རྒྱས་གསུངས། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་ན།
 སྤྲུག་བསྐྲུལ་གནས་ལས་ཐར་ཐབས་མི་གདའ་བས། དེས་འབྱུང་དྲག་པོ་སྦྱེས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

43

Wherever we wander, high or low,
 We are continually tormented by the three sufferings.⁶
 So that we never have happiness, Buddha said.
 If we do not know these drawbacks of samsara,
 There is no way to get free of the abodes of suffering. Therefore,
 If we develop strong renunciation, that is an ornament of Liberation.

6 suffering upon suffering, suffering of change, and pervasive suffering of karmic conditioning.

༤༤ །ཐར་པ་རྩ་མཐུན་དགོ་བའི་ས་པོན་འདི། །རང་རྒྱུད་ཞིང་སར་ཇི་བཞིན་བཏབས་གུར་ཅིང་།
 །མི་དགོའི་འོག་རྟོག་སད་གྱིས་མ་གཅོས་ན། །རིང་མིན་དགོ་བའི་སྟོན་ཐོག་སྒྲིན་འགྱུར་ཅིང་།
 །གཏན་གྱི་བདེ་བའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བས་ན། །སློབ་ཚཱ་སུ་སོང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

44

Planting this seed of virtue, conducive to Liberation,
 In the field of our mind,
 If it is not harmed by the frost of non-virtue,
 Before long, the harvest of virtue will ripen,
 And the fruit of eternal happiness will grow. Therefore,
 If our mind turns towards Dharma, that is an ornament of Liberation.

༤༥ །སློབ་ལྡོག་རྣམ་བཞིས་རང་རྒྱུད་སྤངས་ན་ཡང་། །བྱང་རྒྱུ་སེམས་གྱི་རྒྱན་དང་བལ་བ་ན།
 །ཐིག་ཆེན་ཡང་དག་ཚཱ་སུ་མི་འགྲོ་བས། །འགྲོ་རྣམས་ཐར་པའི་ལམ་དུ་འགོད་འདོད་གྱིས།
 །བཅོས་མིན་བྱམས་དང་སྦྱིང་རྗེས་བརྒྱུད་སྤུལ་ན། །དགོ་བ་གང་བྱས་ཐར་པའི་རྒྱན་དུ་གྱུར།

45

Although we train our mind in the four attitude reversers,
 When our mind lacks the moisture of Bodhicitta,
 It will not become perfect Mahayana Dharma.
 If our mind is moved by genuine love and compassion
 Wishing to set beings on to the path of Liberation,
 Whatever virtue we create becomes an ornament of Liberation.

༤༦ །རང་ཉིད་གཅེས་པར་འཇོན་པའི་སློབ་འདི། །མ་སྤངས་བར་དུ་བདེ་བ་མི་གདའ་བས།
 །ད་ནས་བཟུང་སྟེ་མ་ཀན་སེམས་ཅན་རྣམས། །གཅེས་པར་འཇོན་པའི་སློབ་བཟང་འདི་ཉིད་ལ།
 །བསྟེན་ནས་བྱམས་དང་སྦྱིང་རྗེས་ཉམས་ལེན་ཉིད། །རྒྱལ་བཞིན་ལེགས་པར་བཅོམ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

46

Until we abandon the bad attitude
 That cherishes ourselves most highly of all, there is no happiness.
 From now on relying on the mind of compassion
 That cherishes mother-sentient beings,
 If we persevere with love and compassion,
 That is an ornament of Liberation.

༤༧ །བདག་འཇོན་མ་རུང་འདི་ཡིས་འཁོར་བར་འཁྲམས། །བདག་མེད་རྟོགས་པས་སྤང་འདས་མངོན་དུ་གྱུར།
 །སངས་རྒྱས་དང་ནི་སེམས་ཅན་གཉིས་པོ་འདི། །གནད་གྱི་ལམ་འགག་འདི་ལ་ཐུག་ཡོད་པས།
 །ལམ་ནོར་ལྡོག་ཤེས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས། །འགྲོ་ལྷན་བཅུ་བས་སློང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

47

Because of evil self-grasping we wander in samsara,
 But by realizing selflessness we manifest nirvana.
 What makes someone a Buddha or a limited sentient being
 All comes down to that essential point.
 If we know how to reverse our mistakes, enter Mahayana paths,
 And protect beings with compassion, that is an ornament of Liberation.

༤༧ །མ་རིག་སྤྱོད་པས་མགོ་བོ་འཐིབ་གྱིས་མནན། །བདག་འཛིན་ལྷགས་ཀྱི་ཐག་པས་ཡན་ལག་བསྐྱམས།
 །ལས་ཉོན་དབང་གིས་འཁོར་བའི་བཙོན་དུ་འཕངས། །འདི་འདྲའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་མནར་བའི་མ་ཚན་རྣམས།
 །བསམས་ནས་ཉོན་མཚན་ཀྱན་ཏུ་དགོ་བཤ། །ཚུལ་བཞིན་ལེགས་པར་བགྱིད་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

48

Gloom of ignorance densely shrouding their heads,
 Chains of self-grasping ignorance binding their limbs,
 Karma and delusion landing them in the prison of samsara,
 Thinking of our elderly mothers tormented by such suffering,
 If we create virtue well, throughout the day and night
 That is an ornament of Liberation.

༤༨ །འདོད་པའི་དབང་གིས་བདེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བྲེལ། །མི་འདོད་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་འདི།
 །ཞི་འདོད་ལག་ལེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གྱུར་ཅིང་། །ལོང་བ་ཐང་དགྱིལ་འབྲམས་འདྲའི་སེམས་ཅན་རྣམས།
 །བཟོད་མེད་སྤོང་རྗེས་ནས་ཡང་མི་གཏང་བར། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་བསྐྱེད་ཐར་རྒྱན་དོ་མ་ཡིན།

49

Busily seeking happiness through force of desire,
 Yet having unwanted results of suffering arise,
 Sentient beings' wishes and practice are at odds with each other,
 Like blind people wandering, lost in a desert.
 Never giving up compassion, unable to bear their suffering,
 Generating Bodhicitta is an ornament of Liberation.

༤༩ །ཟབ་མོ་ལྷ་དང་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པ་ཡི། །ལུགས་གཉིས་གང་རུང་བརྒྱན་ལྷན་གླུ་མ་དང་།
 །མཁུན་མཁར་སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིས། །སྤོང་རྗེས་གཞན་དོན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ལྷན་ཞིང་།
 །ཤེས་རབ་རྗེས་བྱང་འགོད་པའི་སྤོང་སྤོང་གིས། །བྱང་སྤོང་གླུ་མ་ན་ཐར་པའི་རྒྱན་དུ་འགྱུར།

50

Generating Bodhicitta in presence of the Gurus
 Who hold the lineages of profound view or vast activities,
 And the Buddhas and Bodhisattvas in the space before me,
 Out of compassion and altruism, shouldering the burden to liberate beings,
 And the courageous wisdom to attain full enlightenment ourselves,
 If we take the Bodhisattva vows, that is an ornament of Liberation.

༥༠ །བྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ་མི་གཙོ་སྤྱོད་བ་གཙོ། །གསུངས་ལྷན་དང་པོ་བྱང་སེམས་སྤྱོད་པའི་ཐབས།
 །སྤོང་འབྲུག་སོ་སོའི་བསྐྱེད་བྱ་མ་ཞོར་བར། །བསྐྱེད་བྱར་སྤོང་ལྷན་གཅེས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིས།
 །རང་རྒྱུད་ལ་སྤོང་ཉམས་པ་མེད་པ་དང་། །མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་བྱེད་པ་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

51

Acting out Bodhicitta is not the main thing at first; generating it is.
 The method to generate Bodhicitta,
 Is to keep the precepts of wishing and engaging Bodhicitta, without mistake,
 And with the cherished promise that we guard like our heart,
 Integrating it with our mind, never letting it decline,
 And increasing it wherever it has not declined, is an ornament of Liberation.

་༢ རྟོག་ཆེན་ཆོས་ནི་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་སུ་འདུས། །བསམ་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མེད་རྣམ་བཞི་ཡིས།
 །འགྲོ་ལ་བུམས་དང་སྤོང་རྗེས་བརྟེན་བས་སྦྱོར། །སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ཕར་རོལ་ཕྱིན་དུག་གིས།
 །ལག་ལེན་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཅིང་སློབ་གསུམ་པོ། །གཞན་དོན་ཡང་དག་འབྲུང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

52

Mahayana Dharma is included in mental development and application.
 Mental attitude is developed through familiarity with the four immeasurables,⁷
 Protecting beings with love and affectionate compassion.
 In application, it is properly practicing the six perfections.⁸
 If your body, speech, and mind are for the sake of others,
 That is an ornament of Liberation.

་༣ རློན་པ་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ། །ཟང་ཟིང་སོག་བསྐྱེད་ཆོས་ཀྱི་རློན་པ་དང་།
 །རློན་ཚུལ་ལན་དང་རྣམ་སྤྲིན་མི་རེ་བར། །ལུས་བཅས་སེར་སྣ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དང་།
 །གནས་སྐབས་རློན་འབྲས་ལྷུག་ཅིང་མཐར་ཐུག་གི། །སངས་རྒྱལ་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

53

Giving is also divided into three aspects.
 Giving material things, giving protection, and giving Dharma.
 The way to give is with respect,
 Without hoping for any return or karmic result, and without miserliness.
 Attaining its temporary result of prosperity,
 And its ultimate result of Buddhahood is an ornament of Liberation.

་༤ རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ། །ཉེས་སྦྱོར་སྤོང་ཅིང་དགོ་ཆོས་བསྐྱེད་པ་དང་།
 །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཉིད། །མི་དགོ་བཅུ་སྤོང་ས་མངོན་མཐོའི་ཐེམ་སྐྱས་སུ།
 །འཛོགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གོ་འཕངས་ཐོབ་བྱེད་པ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་སྲུང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

54

Morality is also divided into three aspects: restraining faulty conduct,
 Gathering virtuous Dharma, and accomplishing the welfare of sentient beings.
 First of these is abandoning the ten non-virtues.
 Ascending the staircase to upper realms of existence
 It causes attainment of the state of omniscience.
 If we protect our morality well, that is an ornament of Liberation.

་༥ །བཟོད་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ། །སྤྱོད་བསྐྱེད་དག་དང་ཆོས་ཕྱིར་བཀའ་སྲུང་སོགས།
 །བཟོད་ལུལ་མེད་ན་བཟོད་པའི་དཀའ་བྱུང་མེད། །བཟོད་པ་མེད་ན་བུམས་དང་སྤོང་རྗེ་མེད།
 །དེ་བས་བཟོད་པའི་གོ་རྟོག་རབ་བཞོན་ཏེ། །ཉོན་མོངས་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

55

Patience is also divided into three aspects:
 Patience with suffering, with enemies, and with difficulties for the sake of Dharma.
 Without an object of patience there can be no hardship to bear with serenity.
 Without patience there can be no love or compassion.
 So it's better to put on the armor of patience:
 If we are victorious in battle over the delusions, that is an ornament of Liberation.

7 The four immeasurables are immeasurable love, compassion, joy, and equanimity

8 The six perfections are perfections of giving, morality, patience, perseverance, concentration, and wisdom

༥༦ །གང་དག་སྲུ་ཞིག་ལེགས་པའི་ཐེམ་སྐྱེས་སྲུ། །བདེ་ནས་བདེ་བའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་འདོད་ན།
 །མིད་དུ་མི་རུང་བ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ། །ལེ་ལེའི་དགྲ་པོ་འཛོམས་བྱེད་མཚོན་ཆ་དང་།
 །མ་རིག་སྲུན་པ་བསལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཡིན། །གྲུས་ཏེག་བརྩོན་འགྲུས་བགྲིས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

56

For anyone who wishes to proceed on the path
 Of the good staircase that leads from happiness to happiness,
 What is indispensable is perseverance.
 It is a weapon that destroys the enemy of laziness,
 And a lamp that dispels the gloom of ignorance.
 If we always respectfully persevere, that is an ornament of Liberation.

༥༧ །ཞི་གནས་ཐབས་ལ་རྣམ་གྲངས་མང་ན་ཡང་། །དམིགས་པའི་ཡུལ་ལ་གནས་པའི་བྱ་རུང་ཉིད།
 །འགྲུ་བའི་ཇག་པས་བཅོན་གྱིས་མ་འཕྲོག་པར། །རིག་པའི་མ་ཡིས་རྒྱངས་ནས་སྲུང་ཤེས་ནས།
 །ཟ་འཆག་ཉལ་འདུག་སྐྱོད་ལམ་རྣམ་བཞིའི་སྐབས། །ཇི་ལྟར་སློམ་རྒྱལ་ཤེས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

57

Though there are many ways to develop a mind of singly focused calm,
 If the child who rests in *stillness* on its focused object
 Is not stolen away by the bandit of *movement*,
 And is sustained and protected by its mother, *awareness*,
 If we know how to meditate in the four modes of conduct—
 Eating, walking, lying down, and sitting—that is an ornament of Liberation.

༥༨ །ཐོས་པས་ཤེས་ལ་བསམ་པས་བྱེ་བྲག་ཕྱིད། །སློམ་པས་དོན་རྟོགས་ཤེས་རབ་རྣམ་གཤམ་ལས།
 །ཐ་མ་མཚོག་ཡིན་མི་རྟོགས་ཏིང་འཛོལ། །ངེས་པ་རྙེད་ཅིང་སློབ་འདས་སློམ་བྲལ་གྱི།
 །གནས་ལུགས་ལྟ་བུའི་གདེངས་དང་ལྡན་གྱུར་ཅིང་། །ཁོ་ཐག་ནང་ནས་ཚོད་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

58

Understanding through *listening*, throughly understanding through *contemplation*,
 And realizing the meaning through *meditation*, out of these three wisdoms,
 The last one is supreme. In non-conceptual deep meditation
 Endowed with confidence in our view of reality,
 Beyond intellect, free of proliferation,
 If we develop certainty from within, that is an ornament of Liberation.

༥༩ །རྣམ་ཐར་གཤམ་ལྡན་དོན་དམ་སྟོང་བ་ཉིད། །སྤྲུང་དང་རྟོག་པས་གཞལ་དུ་མི་རྣམ་པས།
 །ཡང་དག་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས། །རྟོག་བྲལ་ཡི་ཤེས་ནང་ནས་འཆར་བའི་མཐུས།
 །བརྗོད་མེད་ཚོས་མཚོག་རང་ཞལ་མཛོན་མཇལ་ཏེ། །སློམ་པའི་བྱ་བ་ཚོད་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

59

Endowed with three doors of Liberation,⁹ the ultimate truth of shunyata,
 Unfathomable to terms and concepts,
 Through equipoise on ultimate truth,
 The power of non-conceptual primordial wisdom dawns from within.
 If we meet the inexpressible supreme Dharma of our own nature directly
 Cutting through the net of projections, that is an ornament of Liberation.

9 The three doors of Liberation are, the door of emptiness of entity, signlessness of cause, and wishlessness of effect

ལེན་ལྷ་པ་འབྲས་བུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ།
 Chapter Five
 Buddhahood, The Result

༤༠ །དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་། །བདག་འཛིན་འགོང་པོར་གནོད་ཐབས་མི་གདའ་བས།
 །སྲིད་པའི་རྩ་བ་དུང་ནས་བཅད་འདོད་ན། །བདག་མེད་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་རལ་གྱི་འདི།
 །རྟོན་ནས་ས་བཅུ་ལམ་ལྷ་མཐར་ཕྱིན་ནས། །ད་གཟོད་འཁོར་བར་གྲོལ་བ་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

60

Yet even with Mahayana Bodhicitta alone,
 We are not free from the harm done by the demon of self-grasping ignorance.
 If we wish to uproot samsaric suffering completely,
 By discovering the sword of wisdom realizing selflessness,
 And completing the five paths¹⁰ and ten grounds¹¹
 Being freed from samsara forever, that is an ornament of Liberation.

༤༡ །རིག་པོ་མ་འཕྲོད་སློམ་ལ་སློམ་པ་རྣམས། །འཕེན་མ་མཐོང་བར་འོར་ཚོད་མདའ་འཕེན་འདྲ།
 །དང་པོ་བློན་ཆེན་སླུ་མའི་སྐྱེ་མདུན་ནས། །རིག་པོ་མ་འཕྲོད་བར་དུ་བཟར་ཤ་བཅད།
 །དེ་ནས་སློམ་ཡུན་ཤི་དང་མཉམ་པར་བྱ། །སློམ་རྒྱལ་ཇི་བཞིན་ཤེས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

61

Those proud of meditating without being introduced to pure awareness
 Are like shooting an arrow by guesswork, without seeing the target.
 First, investigate and learn from a benevolent Guru
 Until you are introduced to pristine awareness.
 Then prolong your meditation for the rest of your life.
 If you learn to meditate like that, it is an ornament of Liberation.

༤༢ །སློམ་གྱི་ལམ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སྣང་། །དཔུང་ནས་སློམ་དང་འཇོག་ནས་སློམ་པའོ།
 །དཔུང་པས་ཡུལ་གྱི་དགགས་བྱ་ལེག་པ་དང་། །སློམ་པས་ཡུལ་ཅན་སེམས་ཉིད་སྣང་བ་བཅས།
 །འགལ་མེད་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་ཞིང་གཉིས་སྣང་གི། །རྩུན་ཕྱག་ནང་ནས་རྟོལ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

62

Paths of meditation come in two aspects:
 Analytical meditation and placement meditation.
 Analytical contemplation refutes the object of negation,
 Whereas placement meditation cultivates the subject mind element itself.
 The two are not contradictory. If our practice pierces the lie of duality,
 If that is revealed within, it is an ornament of Liberation.

10 The five paths are path of accumulation, path of preparation, path of seeing, path of meditation, and path of no more training.

11 The ten grounds are 1 the very joyful, 2 the stainless, 3 the luminous, 4 the radiant, 5 the difficult training, 6 the manifest, 7 the gone far, 8 the immovable, 9 excellent intelligence, and 10 cloud of Dharma

༤༣ །དང་པོའི་ལམ་ཅན་ཞིག་ནས་ལམ་དུ་འབྱུག། །དེ་ཡང་གནས་འགྲུ་རིག་གསུམ་ལམ་ལ་བསྐྱབ།
།གནས་པ་ཉུང་ཞིང་འགྲུ་བ་མང་བ་དང་། །རིག་པས་འགྲུ་ངོ་མ་ཤེས་སྒོམ་བྱེད་ནམས།
།སྒོམ་གསར་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་ལྟར་སྤང་བས། །ཡུན་ཐུང་གྲངས་མང་སྒོམ་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

63

Beginners enter the path of shamata—calm abiding.
For that, we train in the path of stillness, movement, and awareness.
Those who are new meditators, in general, will meditate
With little stillness and a great deal of movement,
And awareness will not recognize when movement has occurred.
Therefore, if they meditate in many short sessions, that is an ornament of Liberation.

༤༤ །རང་རེ་མཉམ་མེད་དུགས་པོའི་ལྷགས་སོལ་ལ། །ཞིག་ནས་ལམ་ནས་ལྷག་མཐོང་རྟོགས་པ་རྙེད།
།རྟོགས་པར་བོགས་འདོན་ཅུ་བའི་སྒྲ་མས་བྱེད། །ནམ་ཞིག་ཞི་ལྷག་རྒྱང་འབྲེལ་འཛོལ་སྒོམ་གྱིས།
།མ་ཡིངས་རང་བབས་གང་ཤར་མ་བཅོས་པར། །རིག་སྟོང་རྒྱང་འབྲུག་ཤེས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

64

In the system of our incomparable Dagpo Gampopa,
Vipasyana insight is found from the path of Shamata,
And the Guru boosts realizations higher.
At some point, with placement meditation of Shamata and Vipasyana together,
Undistracted, naturally dropping in, not altering whatever appears,
If we realize the union of awareness and emptiness, that is an ornament of Liberation.

༤༥ །དོན་གྱི་སངས་རྒྱལ་ཆོས་སྐྱེ་ཆེན་པོ་ཉིད། །འགྲོ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་བཞུགས་ཀྱང་།
།ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བས་ཡིད་མ་ཆེས་གྱུར་པས། །གཞན་དུ་བཅོལ་བའི་དཀའ་བ་མི་བརྟེན་པར།
།རྟོགས་ལྡན་སྤྲོ་མའི་གདམས་ངག་ཟབ་མོའི་མཐུས། །རང་སེམས་གནས་ལྷགས་མཐོང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

65

The true Buddha is great Dharmakaya itself.
Although it has been in beings' minds forever,
Not believing it could be so easy,
We go through hardships to seek it elsewhere. If we don't do this,
And by the power of the profound instructions of a realized Guru,
See the true nature of our own mind, that is an ornament of Liberation.

༤༦ །དངོས་གཞི་མཉམ་བཞག་སྐབས་སུ་སེམས་བྱུང་དང་། །སེམས་ལས་འདས་པའི་རིག་སྟོང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ།
།གསལ་རིག་རྒྱུན་པའི་རྒྱལ་དུ་མ་བཅོས་པར། །སྒོམ་བྲལ་སྒོ་འདས་བརྙོག་མེད་ངང་དུ་བཞག།
།སྤྲོ་བས་མ་བརྙོག་བྲལ་ལྷུ་དུ་རང་རིག་གི། །ངེས་ཤེས་ནང་ནས་རྙེད་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

66

In the main practice of meditative equipoise,
With naked clear awareness, not altering mental factors
or Dharmakaya empty awareness that is beyond ordinary mind,
Settling in the inexpressible, free of projection, beyond intellect,
If we find inner certainty in our own pure awareness,
Beyond speech, thought, or expression, that is an ornament of Liberation.

༤༧ །ད་ལྟའི་ཤེས་པ་མ་བཅོས་སོ་མ་འདི། །བྲན་ཤེས་ངང་ནས་མ་ཡིངས་ངང་བབས་སུ།
།གནས་དགའ་འགྲུ་སྤྱུག་ཡིད་དཔྱོད་རྟོག་བྲལ་བ། །བརྗོད་བྲལ་བསམ་འདས་རྒྱལ་དུ་རིག་པའི་ངོར།
།རིག་སྟོང་དག་མཉམ་ངང་དུ་འཆར་བ་ཡིས། །རང་སྟོང་ངེས་ཤེས་རྟོག་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

67

Dropping in to our own present moment of awareness, fresh, unaltered,
With mindfulness and alertness, without distraction,
Not thinking of stillness as good and movement as bad,
In pure awareness, inexpressible, beyond thought,
Understanding concepts and emptiness to be equal
If you develop certainty in your own experience, that is an ornament of Liberation.

༤༨ །གནས་ལ་མི་ཆགས་འགྲུ་ལ་མི་སྤང་ཞིང། །སེམས་ཉིད་མཁའ་ནས་འགྲུ་བའི་ཁ་བ་ཉིད།
།རིག་པའི་དོ་ཚན་ཐོག་ཏུ་སྤྲང་བ་ན། །གང་ཤར་ཇེས་མེད་སོ་མའི་གནས་ལྷགས་ངོར།
།མ་བཅོས་པ་འདི་སྐྱམ་པོ་པ་ཡི་ལྷགས། །རྒྱལ་འདི་ཤེས་ན་ཐར་རྒྱན་ངོ་མ་ཡིན།

68

Not attached to stillness or averse to movement,
When, from the sky of mind's true nature,
Snow of movement falls upon the hot stone of awareness,
Whatever appears leaves no trace.
If we understand Gampopa's method of not altering
The fresh present mode of existence, that is an ornament of Liberation.

༤༩ །འདས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཇེས་མི་འབྲང་། །མ་འོངས་རྟོག་པའི་སྤྱན་བསུ་མི་བྱ་ཞིང།
།ད་ལྟའི་ཤེས་པ་མ་བཅོས་གཞུག་མའི་ངང་། །ཀ་དག་བཞི་ཆ་སུམ་བྲལ་ངོ་བོ་ཉིད།
།ཕྱག་རྟོགས་བྱུང་འཇུག་གནད་ཀྱི་མན་ངག་འདི། །ལེགས་པར་ཉམས་སུ་བྲངས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

69

Not following after thoughts of the past,
Or anticipating and welcoming thoughts of the future,
Within inborn unaltered present awareness,
Not finding past, present, and future in primordial purity,
If we practice this essential instruction
That unifies Mahamudra and Dzogchen, that is an ornament of Liberation.

༥༠ །ངེས་ཤེས་ནང་ནས་རྟོག་ན་ལྟ་བ་ཡིན། །མ་ཡིངས་རིག་ངོ་བོ་བསྐྱུང་ན་སྐོམ་པ་ཡིན།
།གང་ཤར་དགག་སྤྱུག་མ་བཅོས་སྟོད་པ་ཡིན། །བཟང་ངན་རེདོག་མེད་པ་འབྲས་བུ་ཡིན།
།གལ་གནད་ལྟ་སྐོམ་སྟོད་པའི་མན་ངག་འདི། །འགལ་མེད་ཉམས་སུ་བྲངས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

70

That discovered in definitive knowledge is the view.
Cultivating pure awareness without distraction is meditation.
Not rejecting, not approving, not altering whatever appears, is conduct.
Being beyond hope and fear is the result.
Practicing these important precepts of view, meditation, and action,
Is an ornament of Liberation.

༧༡ །མ་བཅོས་དེ་གར་བཞག་པ་ལྷན་ནི་བ། །མྱོང་བ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ས་ལེ་བ།
 །རིག་མྱོང་མངོན་སུམ་མྱོང་བ་རྒྱུག་གི་བ། །གང་ཤར་སློབ་འདས་སློམ་བུལ་རྗེན་ནི་བ།
 །གསལ་རིག་ཡི་སློང་འཛིན་མེད་ཡི་རེ་བ། །ཉམས་སློང་ནང་ནས་ཤར་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

71

Leaving it as it is, unaltered, is peaceful,
 Experience, inexpressible, is vividly clear,
 Direct experience of awareness-emptiness is wide awake.
 Whatever appears is beyond intellect, free of fabrications, naked,
 Primordially pure clear awareness, free of grasping, pristine:
 If this appears in your experience, that is an ornament of Liberation.

༧༢ །སྐབས་རེར་བྱུན་མཚམས་རྩ་བའི་གླ་མ་ལ། །གདུང་ཤུགས་དག་པོས་གསོལ་འདེབས་མོས་གྲུས་བྱ།
 །རིགས་དུག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སླིང་རྗེ་སློམ། །རྗེས་ཐོབ་སྐྱུ་མ་ལྷ་བུའི་སློང་པས་བསྐྱངས།
 །ཚོགས་གཉིས་འགལ་མེད་གདན་ཐོག་གཅིག་ཉིད་དུ། །མ་ནོར་ཉམས་སྲུ་གླངས་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

72

Sometimes, between sessions make strong prayers
 To the root Guru with devotion.
 Do compassion meditation for the six realms' sentient beings.
 Between sessions of meditation, practice illusion-like conduct.
 If you unmistakably practice gathering of the two accumulations,¹²
 Upon a single meditation cushion without contradiction, that is an ornament of Liberation.

༧༣ །དེ་ལྟར་རང་མྱོང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཉིད། །ས་ལམ་འབྲས་བུ་ཡོན་ཏན་རབ་རྗོགས་ཏེ།
 །རྒྱལ་བའི་སྐྱབས་སུ་མྱོང་དུ་རྗོགས་གྱུར་ན། །སྤྱི་བ་གཉིས་ཉོན་མོངས་རྩད་ནས་ཡོངས་སྤངས་ཞིང་།
 །སངས་རྒྱས་རང་ལས་སྟེང་པས་བསྐྱལ་བཟང་གི། །སློང་པའི་ཉི་མ་ཤར་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

73

Thus, fully completing qualities of the paths, grounds, and fruits,
 The very qualities we have realized in our own experience,
 If we perfect the expanse of Buddha's three bodies¹³
 And fully abandon the two obscurations¹⁴ from the root,
 If there dawns the sun of happiness of the good fortune
 Of discovering Buddha within ourselves, that is an ornament of Liberation.

༧༤ །དྲི་བུལ་ཚོས་སྐྱབས་སུ་ནམ་མཁའ་ལྷ་བུ་ལ། །བྱུགས་རྗེའི་མ་འགགས་འོངས་སྐྱེ་ཉི་མ་ལྟར།
 །གཞན་དོན་འབད་མེད་སྐྱལ་སྐྱུས་འགྲོ་བ་རྣམས། །མོངས་པའི་སྐྱབས་སུ་ན་སེལ་མཛད་སྐྱབས་གསུམ་གྱི།
 །གོ་འཕང་ཚོ་འདི་ཉིད་ལ་མངོན་གྱུར་ན། །དེ་ནི་ངེས་པར་དོན་གྱི་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

74

In stainless sky-like Dharmakaya,
 Is sun-like Sambhogakaya of ceaseless compassion,
 Effortlessly emanating Nirmanakayas for the benefit for others,
 Clearing the dark gloom of the ignorance of beings.
 If we manifest the state of the three bodies in this very life
 That is the definitive ornament of Liberation.

12 The two accumulations are the accumulation of merit in relative truth, and the accumulation of unobservable transcendent wisdom in ultimate truth
 13 The three bodies, or kayas, are Dharmakaya—Truth Body, Sambhogakaya—Body of Complete Enjoyment, and Nirmanakaya—Emanation Bodies
 14 The two obscurations are the delusion obscurations which obstruct liberation, and the obscurations to omniscience which obstruct full enlightenment

ལེན་དུག་པ་མིན་ལས་ཉོག་མེད་འགྲོ་དོན་མཛད་པ།

Chapter Six

Activities Accomplishing the Welfare of Beings Without Thought

ཡ༥ རྩོམ་སྐྱུ་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་སྐྱགས་རྗེའི་ཚལ། རྩོག་ཉེས་མ་འགག་འབད་མེད་འགྲོ་དོན་མཛད།
།དཔེར་ན་མཁའ་ནས་ཉི་མ་ཤར་བ་ན། རྩུན་པ་རང་བསལ་གདུལ་བྱའི་པད་ཚལ་རྒྱས།
།རྩོག་མེད་སྤང་ཞིང་གཞན་དོན་སྦྱབས་པེ་ཆེ། རྩོམ་འབད་ངང་གིས་འབྱུང་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

75

Without moving from Dharmakaya, the energy of compassion
Of the two bodies, unceasingly, effortlessly benefit beings.
For instance, when the sun rises in the sky
Darkness is naturally cleared and the lotus grove of disciples grows.
If it appears without thought and, without effort,
And great waves of benefit arise, that is an ornament of Liberation.

ཡ༦ རྗེ་ལྟར་སེམས་ཅན་གདུལ་བྱའི་རྒྱ་སྤོང་དུ། རྩོམ་འབྲིས་རྒྱ་གཟུགས་སྤང་བ་དེ་བཞིན་དུ།
།རང་རང་སློལ་དབང་པོའི་བྱེ་བྲག་ལུ། རྒྱལ་བའི་གསང་གསུམ་མ་ལུས་དངོས་སུ་སྤང་།
།སེམས་ཅན་འཁོར་བ་མཐའ་ནས་མ་སྤོངས་བར། རྩིན་ལས་རྒྱན་མི་ཆད་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

76

Just as the form of the moon appears distinctly
In the vessels of water of sentient beings who are in training,
The different parts of our own mental faculties
Appear as the three secrets of Buddha.
If our activities are unceasing until samsara is emptied of sentient beings
And brought to an end, that is an ornament of Liberation.

ཡ༧ རྩོག་སེམས་ལས་སྐབས་སུ་སྤོན་ལས་སྤོབས་པེ་ཆེ། རྩོམ་ཅན་དོན་དུ་དམ་བཅའ་བྲུངས་གྱུར་པ།
།རྗེ་སྤིང་ནས་མཁའ་གནས་པ་དེ་སྤིང་དུ། འབད་ག་ཉུང་གནས་ནས་སེམས་ཅན་དོན་བགྱིད་ཤོག།
།འབྲས་བུ་དམ་བཅའ་དུས་སུ་སྤོན་གྱུར་ནས། རྩོམ་ཅན་འབད་མེད་མཛད་པ་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

77

During the path of accumulation powerful prayers are made.
Making the promise to benefit beings:
'As long as space exists, that long may I remain,
Bringing benefit to sentient beings!
With the promise fully ripening at the time of the result,
Effortlessly benefitting sentient beings is an ornament of Liberation.

ཡ༨ རྩོམ་འབྲིས་ང་དང་མ་འཕྲད་རྗེས་འཇུག་རྣམས། རྩོམ་འབྲིས་འདི་མཇུག་ན་ང་དང་དབྱེར་མེད་ཅེས།
།བསྐྱུ་མེད་དོན་རྗེའི་བཀའ་ལུང་ཟབ་མོ་འདི། རྩོམ་དུ་བཅངས་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ཡིས།
།ཟབ་ཆོས་འདི་ལ་བརྩོན་པའི་གོ་བགྱིད་ན། རྩོམ་ཅན་དུ་གསུམ་པོའི་ཞལ་ཆེས་ཐར་རྒྱན་ཡིན།

78

You said, in the future, if followers who never met me
See this scripture, it is no different than meeting me.
Keeping this profound prophecy of the unfailing vajra
In our hearts, through listening, contemplating, and meditating,
If we understand to persevere in this profound Dharma
Dagpo Rinpoche's last will and testament to us, that is an ornament of Liberation.

༧༧ བཀའ་ལྷན་མན་ངག་བཅུད་འདུས་ཐར་པའི་སྐུམ། ཉོན་མོངས་ནད་ངན་འཛོམས་ལ་སྤྲོན་གྱི་མཚོག།
 ཞི་བདེའི་ཐར་པར་འཁྲིད་པའི་དེད་དཔོན་ཡང་ཡིན། འིན་ཆེན་པལ་གྱིས་མི་སྤྲོན་ནོར་བུ་འདི།
 འདད་གསུམ་དགའ་བས་ཁྱེད་རྣམས་མགྲུལ་རྒྱུ་མཛོད། བཀའ་འདིའི་བསྐྱན་པ་འཛིན་ན་ཐར་རྒྱན་ཡིན།
 79

These Kadampa instructions and Mahamudra combined, Liberation's staircase,
 Destroyer of the disease of the delusions, a supreme medicine,
 A captain guiding beings to Liberation of blissful peace—
 These jewels, completely different from ordinary riches.
 Make a necklace for yourself with joy of three faiths!
 If you uphold the teachings of this scripture, that is an ornament of Liberation.

༧༩ ཐར་མེད་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རུ། ཐར་པར་འདོད་པ་བདག་འདྲའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས།
 ཐར་རྒྱན་ཅེས་པའི་བཀའ་བཟང་གྲག་བེདས་འདི། ཐར་པའི་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་ལ་མེད་ཐབས་མེད།
 ཐར་ལམ་གོ་འཕང་རྒྱལ་བཞིན་ཐོབ་འདོད་ན། ཐར་འདོད་སྐལ་ལྷན་རྣམས་གྱིས་ཅེས་མི་བསྐྱེན།
 80

In the vast ocean of samsara, without Liberation,
 For followers who, like me, want Liberation,
 This ship of an excellent scripture called the Ornament of Liberation,
 Will, without doubt, free us into the ocean of Liberation.
 If we really wish to attain the state of Liberation,
 Why would a fortunate person not rely upon this?

བསྐྱན་བཅོས་ཅོམ་པའི་རྒྱ་ཚོགས་མ་ཚང་ཞིང་། ཉམས་ལེན་མེད་པ་བྲག་ཅའི་ཚོས་གཏམ་འདི།
 འིགས་མཐུན་རང་སྒྲོབ་འགའ་ཡིས་བསྐྱལ་བའི་ངོར། ཡན་ཕྱིར་ཡིན་གྱི་གྲགས་པའི་ཕྱིར་དུ་མིན།
 Lacking complete causes to compose a commentary,
 Without practice, this echo of Dharma talk,
 Was requested by some of my like-minded disciples,
 I wrote it to benefit them, not for the sake of fame.

བདེན་པའི་ལེགས་ཆ་འདུག་ན་ཉམས་སུ་ལོངས། མི་བདེན་དོན་དང་འགལ་ན་སྐྱར་ལ་ཐོངས།
 མ་བཤད་ལོག་བཤད་བཀའ་དང་འགལ་གྱུར་ན། འདམ་པ་རྣམས་གྱིས་བཟོད་པར་མཛོད་དུ་གསོལ།
 If something is good and true, put it into practice!
 If it is not true, contrary to fact, throw it out!
 If something is not explained, wrongly explained, or contradictory to scripture,
 O holy beings, please be patient with me!

ཐོས་དོན་བརྒྱད་ལ་མ་འཁྲོངས་ཤེས་རབ་འཆལ། ཉམས་ལེན་སྐྱབ་རྒྱགས་མ་བཟོན་ཚོས་བྲིད་གྱུར།
 འང་འདྲའི་ཐར་འདོད་རྗེས་འཇུག་བྱ་སྒྲོབ་རྣམས། ཁྱོའ་ཚོས་སུ་ཕྱོགས་པར་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས།
 If the meaning heard is not mentally cultivated, wisdom becomes distorted.
 If we don't begin to practice, we become jaded to Dharma.
 May my followers who want Liberation like me
 Manifest resultant Liberation!

།རང་རྒྱུད་ཐ་བའི་ཞིང་ས་སྐྱམ་པོ་ལ། །དམ་ཚེས་དགེ་བའི་ཚར་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་།

།ཉོན་མོངས་གདོན་ཚེན་སེར་བས་མ་བཅོམ་པར། །ཐར་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག།
May the dry earth of the hard ground of our minds
Be watered by the rain of virtuous holy Dharma.
Not destroyed by the hail-like demon of delusion
May we manifest the fruits of Liberation!

།ལ་ལྟ་སྤོང་སྐད་ཅམ་གྱིས་མི་ཕན་པས། །གོ་བ་དཔེ་ཆའི་ཁྲོད་དུ་མ་ལུས་པར།

།ཐོས་བསམ་རང་རྒྱུད་འདུལ་བའི་གཉེན་པོ་སྟེ། །བྱུང་ནས་ཉམས་ལེན་མཐའ་དུ་ཕྱིན་པར་ཤོག།
Since a merely verbal view of emptiness is of no benefit,
Not leaving my understanding with the texts alone,
May my listening, and contemplating become the actual remedy,
So that my practice may reach a successful conclusion.

།མཉམ་མེད་དུགས་པོ་ཁྲིད་གྱི་གསང་བ་གསུམ། །མཛེད་པ་སྟོན་ལམ་ཉམས་ཉོགས་ཡོན་ཏན་རྣམས།

།མ་ལུས་བདག་སོགས་རྒྱུད་ལ་རབ་སྦྱིན་ནས། །རྗེ་བཙུན་ཁྲིད་རང་ལྟ་བུར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས།
O incomparable Dagpo Rinpoche, please grant your blessings
That your three secrets of body, speech, and mind,
Your deeds and prayers, your realizations and qualities
May fully ripen in the mind of myself and others
So that we may become just like you.

།ཉམས་ལེན་སྐབ་ལ་བརྟེན་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི། །མར་མི་དུགས་གསུམ་ལ་སོགས་སྐྱ་མ་རྣམས།

།སྐྱེ་ཀུན་བྱང་ཚུབ་སྦྱིང་པོ་མ་ཐོབ་བར། །སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་འབྲལ་བར་མ་གྱུར་ཅིག།།
May I never be separated for even a moment
In all of my lifetimes until attaining highest enlightenment
From the Lamas of the Kagyu lineage of perseverance in practice,
Such as Venerable Marpa, Milarepa, and Dagpo Gampopa.

ཅམ་པ་འདི་འང་རང་སྤོང་བྱི་རྒྱལ་བ་འགའ་ལ་མཉམ་མེད་དུགས་པོའི་ཐར་རྒྱུད་འཆད་ཁྲིད་བཀྱིས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་རྒྱབ་དགུ་ཅམ་རིང་གོགས་མེད་ལེགས་གྲུབ་ཏུ་སོང་བས་རྒྱུན་བྱས། དབྱིན་ལན་དུ་བཞུགས་པའི་ཚེས་གོགས་དམ་པ་གྲུ་རིག་འཛིན་གཙོས་ས་གནས་འདིའི་གྲས་པར་ར་གན་གསེར་རྫོམ་ཅན་དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཡིས་མ་འོངས་པའི་སྤོང་མ་རྣམས་གྱིས་ཐར་རྒྱུན་དཔེ་ཆའི་ཁྲོད་དུ་མ་ལུས་པར་ཉོན་ལྟ་བུ་གྲུག་གཅིག་རིང་སེམས་ཐོག་དུ་ཉམས་ལེན་བྱེད་བའི་ཆེད་དུ་མངོན་བཛེད་དང་སྐྱེད་པའི་གིས་མ་བཅེངས་པར་ཡིག་རིགས་གཞན་ལ་བསྐྱུར་བའི་དང་དང་མི་རིགས་གཞན་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་དུ་དེས་པར་ཐར་རྒྱུན་བསྐྱུས་པ་ཞིག་བྱས་ཞེས་བཀའ་ཡི་བསྐུལ་མ་ལྟར་མཛེད་པའི་ཐུགས་བཞེད་ལྟར་རེ་ཞིག་དང་ལེན་བྱས། ཚེས་འདི་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་དང་འདུན་ཅན་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་གྲུལ་མཐའ་གནས་པ་གྲས་མཁའ་མིང་ཅམ་འཛིན་པ་ཀར་བསྐྱེད་དེས་ཨ་རིའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀི་ལི་སྟོ་ཉའི་འཇམ་དབྱེད་ཚེས་འཁོར་སྤིང་ནས་ཐར་རྒྱུན་བསྐྱུས་པ་རྣམས་གོལ་ལམ་བཟང་ཞེས་ཤུ་ལོ་ཀ་སངས་རྒྱུས་གྱི་དཔེ་བྱང་བརྒྱུད་བཙུན་གྲངས་ལྟར་ཅན་ཞིག་ཐུན་བར་དུ་བྱིས་ནས་བསགས་པས་ཕྱི་ལོ་2017་ལྟར་30 བོད་རྒྱ་བདུན་པ་གོ་བཞེན་རྒྱ་བའི་ཚེས་པ་བརྒྱུད་སྐབས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྲིན་པའི་སྐྱའི་སྒྲ་གཟུང་ལྟག་པ་ལྟག་མཚམས་འགྲུབ་སྦྱོར་འབྲུང་འཕྲོད་ས་རྒྱ་སོགས་གཟུང་སྐར་དགེ་བའི་ཉོན་མོ་མཇུག་ཡོངས་སུ་ལེགས་པར་གྲུབ།

རྗེས་སོར་མཁའ་དབང་ཚེན་པོ་མཚོ་གསུམ་ཨ་གན་མ་ཐུབ་བསྐྱེད་རིན་པོ་ཆེ་མཚོ་གལ་སྐྱེད་གཟུགས་སུ་ཕུལ་བས་ཐུགས་དབྱིས་བཅེ་ཚེན་པའི་ལེགས་གསོལ་བསྐྱུགས་བཛེད་དང་ཆབས་ཅིག་འབྲུང་འགྱུར་ངེས་པར་སྐྱད་རིགས་འགའ་ཤས་སུ་བསྐྱུར་བྱུང་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་བའི་བཀའ་སྤོང་དང་ཐུགས་སྦྱོན་སོགས་གནང་བས་བསོད་ནམས་གྱི་སྤོང་བརྒྱས། འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་སྐྱོན་བས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་སྤངས་རྟོགས་གྱི་དགོ་འབྲས་སོགས་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་སྐུ་སྐྱེད་ལྟར་ཕྱ་རུང་། རང་འདྲའི་ལམ་ཞུགས་གསར་བུ་རྣམས་ལ་ཕན་ཕྱིར་དུ་བཀྱིད་པས་མཉམ་མེད་

དུགས་པོའི་ཚོས་བཞིའི་བྱིན་རླབས་བདག་སོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཀྱི་བརྒྱུད་ལ་བཅན་ཐབས་སུ་གདན་ཐོག་འདི་ཉིད་དུ་ཞུགས་ནས། རྫོ་ཚོས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཚོས་ལམ་དུ་འགྲོ་བ། ལམ་འཇུག་པ་སེམས་ཅིང་འཇུག་པ་ཡི་ཤེས་སུ་འཆར་བར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དུགསོལ།།

སྒྲ་མཛུགས།།

This composition came about because of having successfully completed, without obstacles, an oral commentary on incomparable Dagpo Rinpoche's Jewel Ornament of Liberation for some of my western disciples over the course of about a year and nine months. A number of people such as my holy Dharma friend Lama Rigzin who lives in England, and others in the U.S. made this request: so that future disciples could know how to put all of the Jewel Ornament of Liberation into practice, day and night, in daily life, that I should compose a summary of the Ornament, but without poetic and flowery language, so that it would make it easy to translate into other languages, and would be of benefit to people of different cultures. I agreed to this request. I, who am last among the ranks of followers who revere the incomparable Dagpo Kagyu lineage, who has indestructible faith and aspiration for this Scriptural Teaching, I, named Khenpo Karten Rinpoche, wrote this summary of the Jewel Ornament called Excellent Path to Freedom, in California, North America at Manjushri Dharma Center. I wrote it in 80 verses which equals the number of major marks of an enlightened being's body, on the 30th of August, 2017, the eighth day of the seventh month of the Tibetan calendar, completing it on that Wednesday, which was an auspicious day for His Holiness the Dalai Lama, with special astrological conjunctions of the elements such as earth and water.

Later, when I offered it to the learned and accomplished supreme emanation, Anam Thubten Rinpoche to read, he was delighted by it and, with congratulations and praise, suggested and prayed that, if it could be translated into multiple languages, that it would be highly auspicious. This seemed to me happily meritorious. I have only a small piece of yarn from the fabric of the holy qualities of knowledge and abandonments realized from birth or from training, yet, in order to benefit those like me who are beginners on the path, I call on the blessings of the Four Dharmas of Dagpo Rinpoche: May the minds of all sentient beings such as myself turn towards Dharma, may the Dharma become the path, may the path be cleared of deception, and may deception appear as transcendent wisdom.

SARVA MANGALAM

Translation by Jampa Tharchin, November 8, 2017